

Правління Національного банку України
ПОСТАНОВА
Київ

Про затвердження Положення про визначення пов'язаних
із кредитною спілкою осіб

Відповідно до статей 7, 15, 55¹, 56, Закону України “Про Національний банк України”, статті 21, пункту 30 розділу XI Закону України “Про фінансові послуги та фінансові компанії (далі – Закон про фінансові послуги), статей 37, 41, пункту 16 розділу VII Закону України “Про кредитні спілки” від 14 липня 2023 року № 3254-ІХ (далі – Закон про кредитні спілки) з метою приведення нормативно-правових актів у відповідність із Законом про фінансові послуги та Законом про кредитні спілки, забезпечення регулювання діяльності кредитних спілок Правління Національного банку України **постановляє:**

1. Затвердити Положення про визначення пов'язаних із кредитною спілкою осіб, що додається (далі – Положення).

2. Кредитним спілкам у строк до 01 липня 2024 року привести свою діяльність у відповідність до вимог Положення та подати до Національного банку України перелік пов'язаних із кредитною спілкою осіб станом на дату подачі за формою, що додається.

3. Департаменту методології регулювання діяльності небанківських фінансових установ (Сергій Савчук) довести до відома кредитних спілок інформацію про прийняття цієї постанови.

4. Постанова набирає чинності з 01 січня 2024 року.

Голова

Андрій ПИШНИЙ

Положення
про визначення пов'язаних із кредитною спілкою осіб

I. Загальні положення

1. Положення про визначення пов'язаних із кредитною спілкою осіб (далі – Положення) розроблено відповідно до Законів України “Про Національний банк України”, “Про фінансові послуги та фінансові компанії” (далі – Закон про фінансові послуги), “Про кредитні спілки” (далі – Закон про кредитні спілки) з метою визначення пов'язаних із кредитною спілкою фізичних та юридичних осіб (далі – особи).

2. Положення визначає:

1) порядок регулювання діяльності кредитних спілок в частині визначення пов'язаних із кредитною спілкою осіб.;

2) ознаки пов'язаності, за наявності яких кредитна спілка визначає, а Національний банк має право визначити осіб пов'язаними з кредитною спілкою.

3. Терміни в Положенні вживаються у значеннях, наведених у Законі про кредитні спілки та Законі про фінансові послуги.

II. Визначення кредитною спілкою пов'язаних із нею осіб

4. Кредитна спілка визначає пов'язаних із нею осіб відповідно до Закону про кредитні спілки та з урахуванням однієї або одночасно декількох ознак пов'язаності, зазначених розділі III цього Положення.

5. Особа є пов'язаною з кредитною спілкою з моменту виникнення підстав для визначення такої особи пов'язаною з кредитною спілкою відповідно до вимог Закону про кредитні спілки та цього Положення.

6. Кредитна спілка зобов'язана розробити та запровадити внутрішні положення системи контролю щодо операцій із пов'язаними особами з метою забезпечення цілісності та повноти процесу ідентифікації пов'язаних осіб і контролю за операціями з ними.

7. Кредитна спілка зобов'язана з'ясувати пов'язаність особи до встановлення договірних відносин з такою особою та/або до проведення з такою особою операції, що може змінити обсяг активних операцій кредитної спілки з пов'язаними особами та/або може бути здійснена не на поточних ринкових умовах.

8. Кредитна спілка відповідно до внутрішніх положень системи контролю щодо операцій із пов'язаними особами не пізніше наступного дня після визначення особи пов'язаною з кредитною спілкою, у письмовій формі повідомляє про це таку особу.

9. Кредитна спілка забезпечує актуальність інформації про пов'язаних із нею осіб шляхом оновлення інформації щодо осіб, визначених пов'язаними з кредитною спілкою, визначення нових осіб пов'язаними з кредитною спілкою особами.

10. Кредитна спілка зобов'язана уживати заходів для відповідності операцій з пов'язаними особами вимогам Закону про кредитні спілки та нормативно-правових актів Національного банку з моменту виявлення ознак пов'язаності особи з кредитною спілкою або з моменту отримання інформації від Національного банку про визначення особи пов'язаною з кредитною спілкою відповідно до розділу III цього Положення.

11. Кредитна спілка має право відмовитися від здійснення операцій з особами, щодо яких складно та/або неможливо визначити наявність чи відсутність пов'язаності.

III. Ознаки визначення осіб такими, що є пов'язаними з кредитною спілкою

12. Пов'язаними з кредитною спілкою особами є:

1) керівники кредитної спілки, головний внутрішній аудитор, головний ризик-менеджер, головний комплаєнс-менеджер, керівник та члени комітетів ради та правління кредитної спілки;

2) керівник юридичної особи – члена кредитної спілки, керівник підрозділу внутрішнього аудиту, керівники та члени комітетів юридичної особи – члена кредитної спілки;

3) асоційована особа керівника кредитної спілки, головного внутрішнього аудитора, головного ризик-менеджера, головного комплаєнс-менеджера, керівника та членів комітетів ради та правління кредитної спілки, керівника юридичної особи – члена кредитної спілки, керівника підрозділу внутрішнього аудиту, керівників та членів комітетів юридичної особи – члена кредитної спілки;

4) юридична особа, в якій керівник кредитної спілки, головний внутрішній аудитор, головний ризик-менеджер, головний комплаєнс-менеджер, керівник та член комітетів ради та правління кредитної спілки, асоційована особа керівника кредитної спілки, головного внутрішнього аудитора, головного ризик-менеджера, головного комплаєнс-менеджера, керівника та членів комітетів ради та правління

кредитної спілки, керівник юридичної особи – члена кредитної спілки, керівник підрозділу внутрішнього аудиту, керівник та член комітетів юридичної особи – члена кредитної спілки, є керівниками та/або власниками істотної участі;

5) особа, яка не зазначена у підпунктах 1-4 пункту 12 розділу III цього Положення, але може впливати на управління або діяльність кредитної спілки:

керівник юридичної особи (підприємства, установи, організації), місце роботи в якій є ознакою членства у кредитній спілці;

керівник навчального закладу, місце навчання та/або роботи в якому є ознакою членства у кредитній спілці;

керівник професійної спілки або релігійної організації, належність до якої є ознакою членства у кредитній спілці;

б) будь-яка особа, через яку проводиться операція в інтересах осіб, зазначених у підпунктах 1-5 пункту 12 розділу III цього Положення.

13. Пов'язаність осіб, зазначених у пункті 6 частини першої статті 41 Закону про кредитні спілки, кредитна спілка зобов'язана визначати а Національний банк має право визначати в процесі нагляду, з урахуванням характеру взаємовідносин, операцій та наявності інших зв'язків із кредитною спілкою на підставі ознак економічної залежності:

1) основним джерелом надходжень особи для погашення заборгованості або виконання зобов'язань у кредитній спілці, є кредитні кошти отримані у кредитної спілки;

2) особа діє переважним чином як представник інтересів кредитної спілки.

14. Ознакою пов'язаності є спільна інфраструктура у випадках, коли:

1) особа має ідентичні адреси (фізичні або віртуальні), фактичного місця проживання або місцезнаходження (для юридичних осіб), нефізичного розміщення (інтернет-сайт), спільні засоби комунікації з кредитною спілкою та/або пов'язаними з нею особами;

2) особа має спільні операційні структурні елементи, ІТ системи, бухгалтерський облік здійснюється тією ж особою, що і у кредитної спілки (уключаючи аутсорсинг).

15. Ознакою пов'язаності є недостатня визначеність, за якої особа не співпрацює з кредитною спілкою з питань з'ясування інформації Національним банком щодо її відносин з кредитною спілкою та/або пов'язаними з нею особами, або наявна відкрита та документально не спростована інформація про пов'язаність особи з кредитною спілкою.

16. Кредитна спілка та/або Національний банк визначає особу пов'язану з кредитною спілкою за характером операцій, якщо:

1) кредитні кошти або значна частина кредитних коштів використовується особою в інтересах кредитної спілки прямо чи опосередковано (уключаючи, але не обмежуючись купівлею активів та оплатою послуг);

2) необхідна документація стосовно трансакції відсутня або документація не відповідає встановленим кредитною спілкою вимогам (недостатня кількість або відсутність документів), або документація не відображає реальні характеристики, економічну суть трансакції.

17. Національний банк з метою забезпечення виконання частини шостої статті 41 Закону про кредитні спілки застосовує ознаки недотримання операційних стандартів, встановлених кредитною спілкою:

1) особа має договірні відносини, що передбачають право на відмову від узятих на себе зобов'язань перед кредитною спілкою (виконання визначених умов) та/або передачу прав вимоги чи заміни боржника пов'язаній з кредитною спілкою особі;

2) для боржника встановлено індивідуальні умови сплати боргу, відмінні від умов, які кредитна спілка застосовує для інших позичальників.

18. Національний банк з метою забезпечення виконання частини шостої статті 41 Закону про кредитні спілки, застосовує ознаки неврахування кредитною спілкою заборгованості та кредитоспроможності особи:

1) кредитоспроможність особи, до моменту встановлення договірних відносин з такою особою, не свідчить про можливість своєчасного повернення кредиту;

2) наявне продовження строку користування кредитом на строк більше одного року без наявності фактів сплати відсотків за кредитом.

19. Національний банк з метою забезпечення виконання частини шостої статті 41 Закону про кредитні спілки застосовує ознаки недостатнього дотримання кредитною спілкою внутрішнього контролю:

1) внутрішній контроль за операцією з особою недостатній порівняно з тим, що застосовується в аналогічних операціях, уключаючи, але не обмежуючись ситуаціями коли операція була здійснена:

за процедурою, відмінною від процедури, визначеної для аналогічних боржників;

в розмірі, що перевищує встановлений кредитною спілкою ліміт щодо розміру кредиту одному члену кредитної спілки без належного економічного обґрунтування;

2) активи / послуги, продані / надані кредитній спілці особою, не можуть бути ідентифіковані або немає доказів їх імовірного існування на момент здійснення трансакції.

20. Національний банк з метою забезпечення виконання частини шостої статті 41 Закону про кредитні спілки застосовує як ознаку факт встановлення кредитною спілкою при здійсненні операцій з особами:

1) відсоткових ставок, комісій нижчих за звичайні;

2) нарахування та виплати більших за звичайні відсотків за вкладами (депозитами);

3) цін, за якими відбулася купівля/передача майна та/або отримання послуг кредитною спілкою від особи, що суттєво відрізняються від ринкових.

21. Національний банк з метою забезпечення виконання частини шостої статті 41 Закону про кредитні спілки застосовує ознаки, за яких:

1) у особи наявні договори з кредитною спілкою та/або пов'язаною з кредитною спілкою особою щодо забезпечення виконання зобов'язань один за одного;

2) кредитною спілкою прийнято від боржника забезпечення виконання зобов'язань у меншому розмірі або забезпечення нижчої якості, ніж приймається від інших членів.

22. Не можуть бути визначеними пов'язаними з кредитною спілкою особами:

1) держава Україна (в особі відповідного органу державної влади або управління та/або суб'єктів, що діють на основі лише державної власності);

2) територіальна громада (в особі відповідного органу місцевого самоврядування);

3) міжнародна фінансова установа, з якою Уряд України уклав договір про співробітництво та для якої згідно із законами України встановлені привілеї та імунітети;

4) об'єднана кредитна спілка;

5) асоціація кредитних спілок.

IV. Визначення Національним банком пов'язаних з кредитною спілкою осіб

23. Національний банк при здійсненні нагляду має право визначити особу пов'язаною з кредитною спілкою, якщо така особа не була визначена пов'язаною самою кредитною спілкою.

24. Національний банк може визначити особу пов'язаною з кредитною спілкою відповідно до статті 41 Закону про кредитні спілки, з урахуванням однієї або одночасно декількох ознак пов'язаності, зазначених розділі III цього Положення, з урахуванням характеру взаємовідносин, операцій та наявності інших зв'язків із кредитною спілкою.

25. Національний банк перед розглядом питання щодо визначення особи пов'язаною з кредитною спілкою надсилає до кредитної спілки письмовий запит з метою отримання інформації та пояснень про причини невизначення такої особи пов'язаною з кредитною спілкою (далі – письмовий запит).

26. Кредитна спілка надає запитувану Національним банком інформацію та пояснення щодо невизначення такої особи пов'язаною з кредитною спілкою самою кредитною спілкою у строк та у спосіб, зазначений у письмовому запиті.

27. Національний банк приймає рішення про визначення особи пов'язаною з кредитною спілкою (далі – Рішення Національного банку) за наявності підстав для цього.

28. Рішення Національного банку приймає Комітет з питань нагляду та регулювання діяльності ринків небанківських фінансових послуг (далі – Комітет з питань нагляду).

29. Рішення Національного банку набирає чинності з дня, наступного за днем його прийняття.

30. Національний банк у день прийняття Рішення Національного банку доводить до відома кредитної спілки інформацію про прийняте рішення надіславши лист (у паперовій або електронній формі з дотриманням вимог законодавства) (далі – повідомлення про прийняте рішення).

31. Кредитна спілка, протягом 10 робочих днів з дати направлення Національним банком повідомлення про прийняте рішення має право подати до Національного банку клопотання про визначення особи не пов'язаною з кредитною спілкою (далі – клопотання), з обґрунтуванням і підтвердними документами до такого обґрунтування.

32. Національний банк протягом 60 календарних днів із дня отримання клопотання розглядає його щодо обґрунтованості на підставі наданих кредитною спілкою підтвердних документів, при цьому особа, на період розгляду Національним банком клопотання, вважається пов'язаною з кредитною спілкою особою.

33. Національний банк під час розгляду клопотання має право запитати додаткові підтвердні документи, що містять інформацію, потрібну для встановлення наявності або відсутності ознак пов'язаності особи з кредитною спілкою, із встановленням строку їх подання.

34. Строк розгляду клопотання призупиняється з моменту направлення запиту на отримання додаткових підтвердних документів та поновлюється з дня, наступного за днем отримання Національним банком підтвердних документів, або з дати закінчення встановленого строку надання підтвердних документів.

35. Національний банк має право продовжити строк розгляду клопотання і встановити строк, на який продовжено строк розгляду (рішення приймає Комітет з питань нагляду).

36. Національний банк повідомляє кредитну спілку про продовження строку розгляду клопотання і строк, на який його продовжено надіславши повідомлення у письмовій формі (у паперовому вигляді або у вигляді електронного документу) у день прийняття рішення про продовження строку розгляду клопотання.

37. Клопотання розглядає Комітет з питань нагляду, який може прийняти рішення про зміну / скасування / припинення визнання особи пов'язаною або залишити попереднє рішення Національного банку без змін.

Рішення про зміну / скасування / припинення визнання особи пов'язаною або залишення попереднього рішення Національного банку без змін приймається за наявності підстав, що сталися або стали відомими після прийняття попереднього рішення Національного банку.

38. Національний банк повідомляє кредитній спілці інформацію про прийняте рішення щодо зміни / скасування / припинення визнання особи пов'язаною, залишення попереднього рішення без змін, що набуває чинності з дня наступного за днем його прийняття, надіславши повідомлення у письмовій формі (у паперовому вигляді або у вигляді електронного документу) в день його прийняття.

39. Кредитна спілка зобов'язана урахувати в своїй діяльності Рішення Національного банку з наступного робочого дня після отримання відповідного повідомлення Національного банку.

40. Кредитна спілка має право визначити непов'язаною з кредитною спілкою особу, яка була визначена Національним банком пов'язаною з кредитною спілкою, у таких випадках:

1) відповідно до повідомлення Національного банку про рішення щодо припинення визнання особи пов'язаною або скасування / зміну Рішення Національного банку;

2) у зв'язку з припиненням цивільної правоздатності особи.

41. Кредитна спілка у випадку, зазначеному в підпункті 2 пункту 40 розділу IV цього Положення, не пізніше наступного робочого дня після визначення особи непов'язаною з кредитною спілкою, письмово повідомляє про це Національний банк з наданням підтвердних документів.

42. Кредитна спілка не пізніше наступного робочого дня після отримання Рішення Національного банку повідомляє про це особу, стосовно якої прийнято таке рішення, в письмовій формі.

Додаток
до постанови про затвердження Положення
про визначення пов'язаних із кредитною
спількою осіб
(пункт 2)

Перелік
пов'язаних із кредитною спількою осіб
станом на _____ 20 ____ року

(найменування кредитної спілки)

(код за ЄДРПОУ кредитної спілки)

(місцезнаходження кредитної спілки)

Таблиця 1

з/ п	Повне найменування юридичної і особи/Прі звище, ім'я, по батькові (за наявності) фізичної особи	Тип особи: коди (1) для юриди чних осіб або (2) для фізичн их осіб	Код за ЄДРПОУ, ідентифікаційний/ре єстраційний код/номер /реєстраційний номер облікової картки платника податків (за наявності) або серія та номер паспорта (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків і повідомили про орган контролю і мають відмітку в паспорті)	Місцезнаходжен ня юридичної особи/Місце проживання фізичної особи	Основний вид економічн ої діяльності за класифіка цією видів економічн ої діяльності (КВЕД)	Код виду пов'я заної особи
1	2	3	4	5	6	7

Таблиця 2

Вид та код виду пов'язаної з кредитною спілкою особи

	Вид пов'язаної з кредитною спілкою особи	Код виду пов'язаної з кредитною спілкою особи
1	2	3
1.	Керівники кредитної спілки, головний внутрішній аудитор, головний ризик-менеджер, головний комплаєнс-менеджер, керівники та члени комітетів ради та правління кредитної спілки	03
2.	Керівники юридичної особи - члена кредитної спілки, керівник підрозділу внутрішнього аудиту, керівники та члени комітетів юридичної особи - члена кредитної спілки	98
3.	Асоційовані особи керівника кредитної спілки, головного внутрішнього аудитора, головного ризик-менеджера, головного комплаєнс-менеджера, керівника та членів комітетів ради та правління кредитної спілки, керівника юридичної особи – члена кредитної спілки, керівника підрозділу внутрішнього аудиту, керівників та членів комітетів юридичної особи – члена кредитної спілки	98
4.	Юридичні особи, в яких керівник кредитної спілки, головний внутрішній аудитор, головний ризик-менеджер, головний комплаєнс-менеджер, керівник та член комітетів ради та правління кредитної спілки, асоційована особа керівника кредитної спілки, головного внутрішнього аудитора, головного ризик-менеджера, головного комплаєнс-менеджера, керівника та членів комітетів ради та правління кредитної спілки, керівник юридичної особи – члена кредитної спілки, керівник підрозділу внутрішнього аудиту, керівник та член комітетів юридичної особи – члена кредитної спілки, є керівниками та/або власниками істотної участі	11
5.	Особи, які не зазначені у рядках 1-4 колонки 2 Таблиці 2 Додатку, але можуть впливати на управління або діяльність кредитної спілки: керівник юридичної особи (підприємства, установи, організації), місце роботи в якій є ознакою членства у кредитній спілці; керівник навчального закладу, місце навчання та/або роботи в якому є ознакою членства у кредитній спілці;	98

	керівник професійної спілки або релігійної організації, належність до якої є ознакою членства у кредитній спілці	
б.	Будь-яка особа, через яку проводиться операція в інтересах осіб, зазначених у рядках 1-5 колонки 2 Таблиці 2	12

Пояснення до заповнення Додатка

1. У колонці 6 Таблиці 1 для фізичної особи, яка не здійснює підприємницької діяльності, нерезидентів, які не мають коду виду економічної діяльності зазначається "00000".